

A Társaság

Pallavicini György őrnagy.

Gajdushek Erzsébet felv.

Holzer
cs. és kir. udvari és kamarai szállító
divatháza
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 9.

VILÁGOK TUSÁJÁN...

1914—1915

Wlassics Tibor verseskönyve

Ára 1 korona.

— A harmadik kiadás most jelent meg. —
 Megrendelhető A Társaság kiadóhivatalában.

Rácz Daniel
Női felöltők, angol hosszimők és alkalmi toalettek,
blouzek, pongyolák árúháza és műtermei

Sürgöny cím „Roberta”
Telefon: 167-02.

Budapest,
IV., Kágyó-utca 2.

BARRAKONYI KOVÁCSY FERENC BORTERMELŐ
 Sajáttermésű TOKAJHEGYALJAI borairól.

SZÓLÓK :: TÁLLYÁN :: PINCÉK

Valódi garantált tiszta Tokaji borok minden
 előkelő bor- és csemegeüzletben kapható.

KIÁLLITÁSI KITÜNTETÉSEK:

Szeged	1876	S.-A.-Ujhely	1881	Budapest	1896
Páris	1878	N.-Kikinda	1884	Páris	1900
Székesfehérvár	1878	Budapest	1885	Pozsony	1902
Kassa	1880	Brüsszel	1888	Pécs	1907

Vezérképviselő:
KARÁCSONYI FERENC BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 10.

HUBERT J. E.

GENTRY CLUB

kapható minden nagyobb üzletben

**ELSŐ MAGYAR
 PEZSGŐ-GYÁR
 POZSONYBAN**

Alapított 1825-ben

Vérszegényeknek és lábadozóknak KRIEGNER-féle

Tokaji China-vasbor

a legjobb! — Kapható minden gyógy-
 szertárban. Ára K 6.60 és K 3.50.

Magyar Mosógépgyárművek

r.-t. * Budapest, IX., Dandár-utca 23.

Különleges gyártmányok: Teljes gőzmosódaberendezések, kézi- és erő-
 üzemre. Herkules teknős kalanderek. Mosógépek. Vasalógépek. Centrifugál-
 gépek. Szárítókészülékek. Fertőtlenítők stb., továbbá mozgó gőzmosóda.

Illusztrált prospektusok és tervezetek ingyen. Telefon József 6-41.

„DANDÁR” MINTAGŐZMOSÓDA üzemben, saját gyártelepünkön.

LITTKÉ

Casino
 for England
 Cremant Rosé
 Sport

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA.

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. – TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR. EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

III. évf.
11-ik szám.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, RITZ-SZÁLLÓ. – TELEFONSZÁM: 60-88.

Előfizetési árak: egy évre 18 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. Egyes szám ára 40 fill.

Budapest,
1916 március 16.

Pallavicini György őrgróf.

Pallavicini György őrgróf, akinek képmását lapunk mai címlapján közöljük, a nemes kultiváltság szimpatikus, derék képviselője a magyar arisztokráciában, a hol szeretettel és megbecsüléssel környezik. De neve továbbra is népszerűvé lett közéleti működése által az egész országban, sőt azon kívül is mindenütt, a hol a magyarországi események iránt érdeklődnek, mert Pallavicini György őrgróf sokszor állott az események középpontjában.

Már ifju korában annyira kivette részét a közéleti szereplésből, hogy a fórumon, a politikában és a társadalmi életben egyaránt neve fogalmat jelent, az akadályoktól vissza nem riadó, bátor, önzetlen munkálkodás, a nagy célokért való küzdelem példaadó fogalmát. A hol e daliás férfi alakját megjeleníteni látjuk, tudhatjuk, hogy ott komoly munkában vesz részt, hivatást teljesít.

A háboru megkezdésekor azonnal bevonult mint huszárhadnagy és dicsőséggel szolgált a nagy ügyet: a harctéren a signum laudist a legelső közt kapta. A háboruban rangban emelkedett, csakhamar főhadnagy lett. És minthogy Pallavicini György őrgróf nemcsak katona, hanem egyúttal törvényhozó is, ebben a hivatásban is teljes odaadással és fényes tehetséggel szolgálja a hazát. A mikor a parlament ülészik, látjuk Pallavicini György őrgróft a képviselőházban, tanui vagyunk tevékenységének, halljuk tartalmas, lelkes beszédeit, melyek mindig cselekvést, mindig eszményt jelentenek. Harctéri tapasztalatait hasznosította a parlamentben is. A képviselőház háborus ülései alatt többször szólalt föl, elegáns stílusu, a mellett erőteljes beszédeket mondva, áldozatokra serkentve a nemzetet, dicsőítve harcoló katonáinkat, követelve részükre a polgári jogok teljességét, családjuk részére az anyagi gondoktól való megszabadítást, sürgetve közhasznú intézmények létesítését. A mi szabadságot kapott mint képviselő, annak minden percét hasznos közérdekű célokra fordította.

Három év óta a legszebb családi kapcsolat Andrassyékhoz fűzi, a mióta feleségül vette a szépséges Andrassy Borbála grófnőt. Az pedig hagyomány az

Andrassy-családban, hogy az asszonyok nemcsak a társaságos élet fényéből veszik ki részüket, hanem a jótékonyság terén is.

Politikai élet és társaságos élet nincs kettéválasztva. A parlamenti sikerek szerezték meg Pallavicini György őrgrófnak azt a társadalmi tekintélyt, hogy már 1908-ban a Nemzeti Kaszinóban a Széchenyi-ünnepen kezében a Széchenyi-serleggel ő mondhatta az ünnepi beszédet.

Jeles része van Pallavicini György őrgrófnak a magyar sport művelésében. A *Poló Klub* versenyeinek egyik legagilisabb résztvevője, a ki külföldön is győnyörű sikereket szerzett. Most a *Labdarugó Szövetség* választotta elnökének, mert a sport fejlesztése körül szerzett érdemei tulterjednek a kizárólagoskodás határain: Pallavicini György őrgróf sokat tett amaz eszme megvalósítására, hogy Magyarország ifjusága edzett erejűvé fejlődjék, a mely ragyogó eredmény éppen a mostani nagy harcban igazolódott az egész világ bámulatára fényes győzelmek által.

Egy kis jelenet szemlélteti a sportnak és harctéri sikereknek összekapcsolódását.

A képviselőház folyosóján egy ifju kadétör-mestert kísérték barátai, a civileletben mindannyian a kadétörmesterrel együtt irodai hivatalnokok. A katona még botra támaszkodott, sebesüléséből most volt gyógyulóban. Zubbonyát három vitézségi érem díszítette.

A csoporttal szembe ment Pallavicini György őrgróf főhadnagy, a ki előre szalutált a sebesült vitéznek, aztán megállott előtte és így szólott hozzá:

— Mi már találkoztunk.

— Igen, — felelt a kadétörmester, — Sabác mellett a tüzesőben. Ott kaptam az első kitüntetést.

— Ugy van, — folytatta Pallavicini György őrgróf, — de már régebben is találkoztunk, a háboru előtt, gondolkozzék csak.

Az ifju lelkesen válaszolta:

— Óh igen. A labdarugó pályán, a mikor csapatom a bécsiakkal verekedett és mi győztünk, méltóztatott gratulálni . . .

Magyar társaság.

Kedves Ilonka! *A Társaság* ez évi ötödik számában gróf Teleki Sándorné avatott tollából levelet olvastunk.

Úgy rémlik nekem, mintha már beszélgettünk volna erről a témáról, engedje meg tehát, hogy erre az irodalmi becsü levélre, én, a hivatástalan író, alábbi szerény soraimmal és az egy társaságba való tartozás jogán ily bizalmas hangon reflektálhassak.

Alapjában teljes igazat adok Teleki Sándorné grófnénak, azonban a következményeket, sajnos, nem látom oly könnyen levonhatóknak, mint ő. Sőt! A jelenlegi állapotok mellett sehogy sem tudom elképzelni, hogy a «gentry» tanulással, tevással, haladni akarással és «félre nem állással» régi pozícióját visszanyerhesse. Erre nincs módja. A kinek mégis sikerült, azt csak fehér hollónak tekinthetjük.

A tekintélyt, a sikert elérheti a hitbizományok által megvédett arisztokrata, ugyanakkor azonban a képességeiben talán még kiválóbb «gentry» anyagi eszközök hiányában hátra fog maradni, vagy nagyon erősen fog megfizetni az érvényesülésért.

A segítséget a hitbizományokban látom. Ez az, a minek hiányában a «gentry» a mágnás mellett az érvényesülés, a közélet handicapjében igen nagy teherrel indul.

Feltétlenül hiszem, hogy az elődök egyforma foglalkozása az utódokban, az ezen pályára való alapos rátermettséget örökölhetővé teszi.

Az állattenyésztésben ezt — bocsánat a hasonlatért — a faj kitenyésztésének nevezik.

Az amerikai ló, őseit kiválóképpen választván meg, képes egy kilométert egy percnél csak valamivel több idő alatt ügetésben megtenni.

Lehetetlen, hogy a történelmi nemesség, akár mágnás, akár nemes, évszázadokon át mozogván a közéletben, az egyoldalú működés folytán, a különböző korok legmagasabb műveltségének birtokában, hivatását tökélyre ne vitte volna és ezen képességek az utódokban ne öröklődtek volna. S a kiknek ősei évszázadokon át nemesek voltak, azoknak lelkileg is nemeseknek kell lenniök.

Ez azonban csak az átlag. — Néha bizony nemcsak sást nemzenek a sasok! — Minden családban akad időnként egy-egy nemzedék, vagy legalább is egyén, a ki hasznavehetetlen, lump, stb., a ki az ősök által kiérdemelt öröklött vagyont könnyelműen elveri. — A szegény jobb sorsra érdemes utód atyja után beteheti az ajtót. A régi kuria ajtóit ő már nem igen fogja többé kinyitni.

Itt van az előnye a hitbizomány tulajdonosnak, ki ennek segélyével, atyja tékozlásának ellenére, újra könnyen pozíciót tud majd szerezni, míg a kataszteri hivatalnokká lett «gentry» fiából már nagyon nehezen lehet előkelő vezető egyéniség. Hiányzik a biztos alapot nyújtó vagyon. És valljuk be, mai napság nagyon nehéz semmiből vagyont szerezni. Különösen olyannak, a ki őseitől az üzlethez semmi képességet nem örökölt.

A kinek már most vagyona nincsen, hogyan neveltethesse gyermekét úgy, hogy az a neveltetés alapján felvehesse a versenyt a hitbizományos mágnás utódokkal, vagy az üzleti szellemet és képességet öröklő és máris nagy vagyont szerzett kereskedő gyermekével.

Elismerem igazságát és teljes jóindulatát ama tanácsnak, hogy «ne álljunk félre!»

De a félre nem állás, tehát a szereplés, nem megy semmi nélkül, még akkor sem, ha az előbb említett, megkívánható nevelés meg is van szereve.

Nézzük csak az 1860-as évek országgyűléseit. Tagjai tulnyomólag a nemesség, a «gentry» soraiból kerültek oda. Ezután jött öt, hat, tíz képviselőválasztás, mindegyik pár ezer forint új adósságot jelentve, s egymás után dőltek ki a sorból a szereplők, eluszott a vagyon, elvitte a szereplés.

Vajjon ha idejében vonultak volna vissza a szerepléstől, mennyivel többen lennének ma?

A követutód képviselőnek fia, nehezen küzd az étellel s emlegeti, milyen jó lett volna, ha atyja nem szerepelt volna a közéletben! . . .

Mindez a gond az arisztokráciát nem terheli. Szívből mondom, nem irigylem tőlük, hanem örülök rajta, s csak sajnálom, hogy nekünk ez a kedvező helyzet nem adatott meg. Ha a hitbizomány eladósodik, a tulajdonos félre áll, ha tisztázódik, az utód újra kedvező körülmények között küzdhet az érvényesülésért, amit a benne levő és általánosan elismert tehetsége folytán, kellő műveltség megszerzése után, minden bizonnyal el is ér.

Annak tehát, hogy mi is félre ne álljunk, első feltétele, hogy ez a kedvező körülmény ránk is kiterjesztessék. Az ősi familiához az ősi birtokot meg kell kötni. Nem kérelemre, hanem kötelezőleg. Mindazon 300 holdon felüli birtokot, mely 1848 óta csakis öröklés útján jutott a jelenlegi tulajdonosához, a család számára megkötném. Sem túl kis, sem túl nagy kötött birtokot nem engedélyeznék. 100.000 koronán felüli és 2—3 millió koronán aluli értékű ingatlanokat kötnék le s nehogy az ország tulnyomó része kötötté váljék, a nagy papi birtokok és nagy hitbizományok terjedelmét csökkenteném. 10—15 ezer holdon felüli hitbizományi birtokot csak nagyon megokolt esetben vélnék engedélyezhetőnek. A kis és középszerű existenciák biztosítása így el lenne érve s ez még a szocialista pártnak is kedve szerint történnék.

Igy aztán meg lehetne kívánni, hogy ne álljunk félre, hanem szerepeljünk. Mert a mi szereplésünk (a mágnásoké szintén) pénzbe kerül. A közönségen való nyereszkeskedést őseinktől nem örököltük.

A kis hitbizományok egy része, ha állandóan el is lesz ugyan adósodva, a másik fele tisztán marad s a tulajdonos őseitől öröklött képességeit hagyományos becsületességével párosítva, a haza javára bizton ki fogja fejteni. Biztosíték erre a múlt és a jelen példája, melyből látjuk, hogy a «gentry» bizony csakis a kényszerítő körülmények hatása alatt szokott a közéleti szerepléstől visszahuzódni.

Jelen védtelen állapotban persze napról-napra fogyunk, s ha a segítség el nem következik, rövid időn belül elpusztulunk, mert másként nem is lehet. Solli, Stanci és Huli, a jelenlegi mágnás rokonok 100 év utáni utódai, nem lesznek abban a helyzetben, hogy a Csécsy nemzetség utódait lenézhessék, mert szóba sem fognak velük állani. A 100 év előtti rokonságot már régen elfelejtették. Az idő igen jó felejtető. Mily hamar feledésbe megyen, hogy ki miért kapta a rangemlést, a vagyont, a melynek révén ma már a szegény «gentryt» kinek elődje vagyonát a hazával szerezte s vagyonát a hazáért vesztette el, amazok oly gyakran lenéznek.

Engedjen meg kedves Ilonka, hogy udvariatlan leszek, de a lenézés terén a gyermekek után a hölgyek vezetnek. Hiszen nemcsak a vagyon öröklődik, hanem a lelkiek is, és ha vagyon nem is marad a legtöbb

gentryre csak valamicske, a tehetséget teljes mértékben öröklék s ezt egy férfi a másiknál, ha okos, mindig tudja méltányolni.

Tagadásba veszem, hogy a «gentry» általánosságban visszahúzódott volna. A kinek módja van, az bizony szerepel ma is, és dacára a fent vázolt nehéz helyzetnek, igyekezik a régi vezető szerepet megtartani. Sajnos, mind kevesebb eredménnyel. Eredményt a «gentry» csak ott tud felmutatni, a hol még meg van az összetartás. Azt, hogy a mágnás a gentryvel összetartson, nem igen lehet várni. Oly vármegyékben, illetve vidékeken, a hol mindkét osztály képviselve van, a «gentry» a mágnással nem veheti fel a versenyt, mert abban vagy lemarad vagy tönkre megyen.

Elöttem csak egy vármegye ismeretes, melyben a «gentry» elvitázhatatlanul a vezérszerepet viszi.

Ez a felvidéki vármegye ezen oldaláról országosan ismert, mert hiszen az odavaló «gentry» kimagasló alakjai nemcsak a municiumban, hanem az országos közéletben is vezető szerepre jutottak.

Fiaikat ott találjuk a Tudományos Akadémia, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Tőzsde, egyházi főhatóságok élén, exponenseik ott vannak valamennyi miniszterium vezető helyein, (még miniszter is akad, ha tényleg nem is mondható «gentry»-nek) a legnagyobb élő festők egyike közülök való és amellet, hogy a vármegye összes választókerületét a képviselőházban ők képviselik, még mindig akad más megyebeli választókerületbe való is, és szomszédos vármegyék főispáni székeibe is belőlük.

Egyéni véleményem, a mit az itt következőkben vallok — s talán tévedek — de így gondolkozom.

Tudomásom szerint ebben a vármegyében arisztokrácia alig van, az az egy pár báró vagy gróf, ki csak nevében hordja a báróságot illetve grófságot, és ennek folytán a méltóságos címzést, nem él a «gentry»-től külön életbe, hanem azoknak példás összetartását még saját erejéből is támogatja. Gyermekai számára kellő társaságnak tartja a szomszéd birtokos «gentry» gyermekét s nem találja szerencsétlenségnek a «gentry» familiába való beházasodást sem.

Az erőknek ily tömörítése képes azután arra, hogy ez a társadalmi osztály virágozik és megvan a remény, hogy legalább egyelőre virágozni is fog.

Maga még nem ment férjhez, kedves Ilonka, s így érdeklődik bizonyára a háboru előtti bálók és piknikék lefolyása felől és ha érdeklődött, tapasztalhatta vagy hallhatta, hogy a híres pesti bálók akkor sikerültek legjobban, ha ennek a megyének fiai ott mintegy testületileg megjelentek, vagy pláne ha ők rendezték. Hallották-e azelőtt valaha, hogy egy vármegye ifjúsága bált tudjon rendezni az ország fővárosában a megyétől 300 kilométerre? És hogy erre a bálra mintegy parancsszóra 15—20 leányos familia, otthagya falusi kuriát, a fővárosba felutazzék?

Az összetartásnak a fiatalokba való ez a belenevelése meg kell hogy teremje a gyümölcsét a jövőben.

Lehet, hogy tévedek, de nem gondolnám, mert ezt az imponáló összetartást, az ottani társadalmi szokásokat, oly beható figyelem tárgyává tettem annak idején, mikor mint fiatal ember körükben tudtam feltalálni a legkedvesebb, legmulatságosabb társaságot és nemcsak a nevében, de a viselkedésében is uri, igen nagyszámu hasonló kora fiatal embert.

Sokat szeretnék róluk még írni, de más a tárgyunk.

Példájuk mutatja, hogy mi is képesek vagyunk még valamire. És ez más helyen is így volna, ha a mágnás és «gentry» kölcsönösen támogatná egymást, nem pedig csak az utóbbi az elsőt.

Az említettektől délre eső vármegyében a nagyszámu és magát még elég jól bíró «gentry» mellett nagyrészt a megyétől távol élő főnemesség is otthonos. Időszakonként vannak csak a megyében, persze akkor is teljesen külön társaságban, a mi nem is lehet másként, mert az igen sokkal szerényebb viszonyu «gentry» a lépést tartani nem lenne képes, a lenézést, mely pedig csak a vagyon miatt járhatna neki, a származására vonatkozólag nem hajlandó elismerni. Politikailag — csekély kivétellel — egy párton vannak és együtt működnek. A «gentry» szerepe a megyei életben való sikeres oppozícióval kimerül. A siker titka: a mágnásokkal való együttműködés. Országos vezető szerepet azonban a főrendeken kívül jóformán senki sem visz, egy pár képviselő neve ismert még talán, egyébként a «gentry» országosan nem szerepel.

A többi vármegyében még rosszabb a helyzet, bár jelenleg, nézetem szerint, a mult árnyékaként még tartjuk magunkat. Jól — rosszul, de már többnyire rosszul.

Ha nem lesz változás, nem jön a segítség, vagy legalább az összetartás érzete nem lesz urrá felettünk és a mágnásokon, mi elpusztulunk, ők pedig legerősebb támaszukat fogják elveszíteni.

Hiszem, hogy legtovább a legelőszőr említett vármegye «gentry»-je fogja birni.

Támogatást tehát egyrészt a hitbizományok felállításával, másrészt több jóindulatot és kevesebb méltatlanságot a főnemességtől! Elvárhatja ezt különösen a honfoglaló nemesség a behonosodott arisztokratától.

A közelmultban oly sokszor előfordult méltatlanságot és sértést bajos neveltlenségnek betudni, ha az olyanok részéről jön, kik a leggondosabb nevelésben részesültek.

Ha ekként támogatva nem leszünk, mint előbb említém, a jövő társadalmi forradalmában minket már nem érhet majd az arisztokráciával egyenlő elbírálás, mert nekünk már akkor nem lesz mit veszteni. Akkor vigyázzon majd az arisztokrácia nemcsak a saját, hanem a nemzet szempontjából is, és gyűjtsön elegendő erőt ahhoz, hogy a már tehetetlen «gentry» támogatása nélkül megvívandó osztályharcot sikerrel vívhassa meg.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Hogy pedig mi mennél tovább tarthassuk magunkat, igyekeznünk kell azon, hogy legalább annyi vagyont tudjunk megtartani, mely ha a szereplést már nem is bírja el, de a nyugodt megélhetést visszahúzódva biztosíthatja.

Igyekeznünk kell, hogy leányaink a maga példáját követhessék. Ahogy maga, kedves Ilonka, — nagyon helyesen — válogatott a férjjelöltek között és pártában maradt, úgy én boldog leszek, ha két leányom számára legalább annyi vagyont fogok tudni hátrahagyni, hogy ők se legyenek a bárkihez való férjhezmenetelre kényserítve.

Hogy az ősi vagyonnak ezt a töredékét még megmenthessem: *én inkább félreállok!*

Bocsánatot kérve az unalmas hosszú levélért, kezeit csókolja

de genere Zórád

A társaság.

Különös dolgot figyeltem meg Budapesten a világháboru második évének utolsó felében. A magyar természettel sohasem fért össze a tulságos szomorkodás, bűnak a magyar hosszú időre nem adja fejét, társadalmunk a háboru kezdete óta magára parancsolt szokatlan életmódot nem bírta ki sokáig. Az Élet vágya, a joggal, vagy jogtalanul felállított illemszabályok ellenére kitér belőle, a velünk született jó kedély követeli a neki kijáró részt. Furcsán hangzik, pedig így van: Budapesten a háboru második telében nagy szezonélet volt. A jó, jobb és legjobb társaságokban — ha nem is bevallottan — mulattak, mulatnak s ha még tovább tart a háboru, fognak is mulatni az emberek. Jó vagy rossz jelnek kell-e ezt társadalmi szempontból tekinteni, nem kutatom, a jövőre azonban mindenesetre örvedetes perspektívát nyújt az a feltevés, hogy ha az életkedv a legsúlyosabb csapások alatt sem veszett el egy egészséges fajban, a világháboru pusztításai nem fogják tönkretelhetni életerőnköt, s a kormos romok fölött csakhamar friss repkény fog fakadni.

*

Páris rémüldözö közönségét szerettem volna vasárnap délután a Ritz — pardon az új Dunapalota-szálloda nagytermébe vezetni, a hol zsufozásig szorongó, előkelő közönség jelenlétében *Bridge-versenyt* bonyolított le egy lelkes társaság. Három kiváló mágnásasszonyunk, gr. Khuen-Héderváry Károlyné, br. Jósika Samuné és gr. Károlyi Istvánné állottak a verseny élén, melynek nemes voltát mi sem bizonyítja jobban, mint hogy több ezer koronát szerzett a jótékony cél, a sebesült katonákat szórakoztató alap javára.

Rendeznek-e vajjon a párisi Ritz-szállóban *bridge-versenyeket*, törtem fejemet kibicelés közben — miközben gyönyörködve szemléltem Elza grófnő hamvas arcának a játék melyétől kipirult rózsáit s magam elé idéztem azt a másik képet, melynek keretében délelőtt ugyanez a bájos gyermek a m kórház súlyosan sebesült katonáit ápolta Egy civilbe öltözött magasabb rangú katonatiszt éltesebb dámának magyaráz: Verdun körül eddig százezer francia esett el Megnyertük a robbert, — kiált fel a grófnék egyik legbájosabbika A hall felé vezető ajtóban két átutazó német tiszt áll — jóleső mosolyal nézik a nem mindennapi, érdekes képet.

*

Szalay Gábor báró és felesége rendkívül jól sikerült estélyre látták vendégül márc. 9-én a fővárosi társaság színeit-javát. A társaság: Berzeviczy Albert és felesége, Teleki Sándor gróf és felesége, Kuzmik Pálné és leánya, Gaál Endre és felesége, Tóth István és felesége, Pekár Gyula és felesége, Schell Gyuláné báróné és leánya, Schell Ernőné báróné, Eötvös Bába báróné, Vay Gáborné grófné, Földváry Emma, Szalay Imre báró és még számosan az éjféltutáni órákig gyönyörködtek Tarnay Alajos zenekadémiai tanár és Gaál Endre művészi zongorajátékában.

*

Bánó László és felesége a Budapesten tartózkodó Vecsey Ferenc tiszteletére márc. 13-án ötórát teát rendeztek, melyre a világhírű művész barátai és jóismerősei nagy számmal voltak hivatalosak.

*

Hosszu tanakodás után — illik-e, nem illik-e — hét lelkes ifju, korban: katonasoron innen, márc. 4-én, farsang utolsó szombatján, — a békés idők legszebbjére emlékeztető — *Fiatal urak bálját* rendeztek mesterük, Santelli Italo Erzsébet-körut 1. szám alatti vivőtermének e célra átalakított tágas helyiségében.

Aich Hubert, *Balásy* Antal, *Bukovinszky* Péter, *Festetics* Kristóf gróf, *Károlyi* István gróf, *Révay* István és *Révay* János bárók kitünő rendezőknek bizonyultak; *Révay* István bárót lelki szemeimmel máris ott látom a Nemzeti Kaszinó jövőendő piknikjeinek előtáncosaként, a mint lelkes gárdája élén szakértelemmel bogozza a cotillon bonyolult figuráit. Egyelőre azonban a bakfibalok legbájosabbikján látta el a gondos háziur szerepét s a jelen voltak: *Álmásy* Lili grófnő, *Bene* Gizi, *Bissingen* Margit, *Bissingen* Gina, *Csáky* Erzsébet, *Festetics* Rózsai grófnő, *Harkányi* Anna báróné, *Hertelendy* Lili, *Jankovich* Mizi, *Lázár* Éva és *Margit*, *Korniss* Klára, *Seher-Thoss* Gabriella és *Sztáray* Mária grófnők mint fiatal életük legszebb tavaszi napjára fognak emlékezni a március 4-iki háborus bála.

A pompásan sikerült táncmulatságot köztársasági alapon rendezték: a lucullusi Gerbeaud-buffet Harkányi Andor báró adománya volt, a cigányt Révay Simon báróék hozták, virág és cotillon a fiatal urak gondja volt.

A köruti villanyos csilingelt, a holnapi dátummal ellátott esti lapokat kezdték már árusítani, a szemközti Nemzeti-Népszínház kapuja előtt a nyolcórás próbára gyülekeztek a színészek — a mikor az utolsó cimerez autó is elrobogott a Santelli-termek kapuja elől.

MÁRCIUS.

— 1916. —

*A márciusi legendás időknek
Emlékin éltünk, késő unokák, —
Muló idő, te, glóriába szötte
A vörössipkás hősök homlokát.
A rongyos zászló: angyalok palástja,
Rozsdás kaszájuk: tündöklő acél,
Megvihatlan érceblük: a bástya
S te szép szabadság, egyedül a cél.*

*Emléken éltünk, hagyomány beszélte,
Száj adta szájnak a csodás regét:
Mily hősi volt ez apró nemzet élte
S nagy időkben mit művelt e nép!
Ragyogó multba lelkünk visszavágyott,
Szárnyalni a magasba ott tanult
S egyszerre im' — ilyen csodát ki látott! —
Fénylőn, ragyogva visszajött a mult...*

*A márciusi legendás időknek
Fuvalma szállt, én népem, újra rád,
A béke köntösét bár csendbe szötte:
Pihenő kardod lett megint arád.
A régi jelszó: „talpra“ és „előre“,
Dübörg, sivit a trikolór nyomán,
Mentél a véres, új keresztelőre,
Dicsőséged közelgő alkonyán.*

*Népem, csodállak! — hogy ragyogsz a fényben,
Hogy irsz, lángolva, új históriát! —
Erényidben, nagyságodban, ha még nem:
Most ismerjen meg téged a világ.
Legendás lett a fegyverednek éle,
Ha süjt, félelmes a magyar ököl!
Im' óriások harcának hevébe'
Magyar vitézség izzik, tündököl...*

*A márciusi legendás időknek
Varázsa jár, én nemzetem, veled, —
De haj, a régi köntöst hogy kinőtted,
Fejeddél ott jársz a felhők felett.
Jöjj március s ha van elég virágod:
Nincs rája méltóbb, mint e hős sereg!
A magyarod most ver le egy világot,
Hogy új világát most építse meg! —*

Jean Daniely

APOLLO

a ROYAL-SZÁLLÓ épületében
az előkelő társaság mozgóképszínháza.

Abdérám.

Irta Malonyay Dezső.

Egyszer, régen, de éppen ilyen időtájt, amikor már szinte tavaszodik, a mikor már nem didereg és már ismét érzeleg az ember, — annál inkább érzeleg, mennél vénebb, — egy vénséges vén könyvet vásároltam Párisban, a Szajna-parton, ott, ahol sok öreg könyvet árul sok öreg ember.

Tudni kell, hogy Párisban nagyon korán kezdődik a tavasz, roppant mohó a nyár, s azután, vagy öt hónapig, mintha kétszer öregednék meg a természet; a fák megvénülnek idő előtt, éppen mint a párisi nép. Lám, Párisban nincs is gyermek, vagy legalább is alig van; apró dámák és kicsi urak flörtölnek a Luxembourg-kertben, a Parc-Monceauban és a Champs-Élysée begónia-, pálma- és ciprusbokrai közt; az ember azt hihetné róluk, hogy gyermekek, pedig dehogy... Talán nem is születik gyermek Párisban, csak a vidék szállítja a friss emberanyagot is, mint a korai zöltséget a vásárcsarnokba. Oh, mert Párisban egyéb dolguk van az embereknek s egyéb az ő mulatságuk is.

De nem erről akarok most bölcsekedni.

Azt akarom mondani, hogy azért mégis, valami gyönyörű az a korai tavasz, Párisban!

Az ember ellődörög reggelenként, órákosszat, a szajnaparti bukkinisták ládácskái előtt, turkálva, lapozgatva az ócska könyvek között. Lent, a csillogó, a nap-sugarat táncoltató vízen fűrgén siklanak tova a kis fehér gőzhajók, és szépek a leányok is, a kik hajadonfővel el-eluhannak mellettünk, sebesen, csicseregve, mint a fecskék.

És ezalatt az ember turkál, lapozgat az ócska könyvek közt.

Mintha azok az öreg könyvek is megfiatalodnának, kora tavaszkor! Mennyi a karakter köztük!... Nem is olyanok azok, mint a mai könyvek, miket sebtiben szalmapapírosra, villamvilágítás mellett, lázas éjféli munkával írunk. Azokat egy-egy életen át irogatta, a ki megírta, s hajnali munka volt; azután sok esztendeig nyomtatták elpusztíthatatlan papírosra s maga az a papíros is, mint a magyar paraszt homloka, olyan szépen öregedett meg; a könyvkötő is századokra szánta munkáját, a mikor bekötötte. Azok a gyönyörű kis Horáciusok és Ovidiusok, gondosan szedve Elzevirék gyöngyeiből, mint valami kis elefántcsont talizmán, úgy simulnak az ember tenyerébe!... Hát az a kis Boccaccio, a melyet Londonban nyomtattak MDCCXCI-ben, a bájosan frivol Boucher, Eisen és Gravelot képeivel!... Hát a gyémántkiadású Erazmusok, a halál dialógusai, az örültség bölcs dicsérései!... A

tudományos könyvek!... Teli vannak azok is merő poézissal. Például, az a tudós abbé, a ki már Cham-polion előtt száz esztendővel elolvasta az összes egyiptomi hieroglifákat, és mindent, de mindent meg tud magyarázni a világon, miután megtanulta a latin, görög, héber és szanszkrit nyelvet! Roppant okos pap volt az a poéta. Kora tavaszkor bukkantam az ő könyvére is.

Kora tavaszkor letem egy ezüstkapcsos francia imádságos könyvet is. Vajjon, micsoda szépséges bűnre imádkozhatott belőle penitenciát az a bűnbánó dáma, a ki százszorszáppal hintett haloványzöld selyembe kötötte?

Télen bezzeg, csuf, lucskos, ködös télen, — ponyva alatt fáznak itt a nagy, mogorva fólíánsok. Irgalmatlanság a címük is, — mind csupa konok skolasztikus tudomány.

De kora tavaszkor!... Üde, friss és mosolygó minden, az egész világ: mint egy batisztruhás szőke leányka, pünkösdkor, a templomajtóban.

Ilyenkor történt éppen, hogy egy vénséges vén, csudálatos szépen fakult, génovai bársonyba kötött könyv akadt kezembe. Nem tudnék számot adni róla, hogy mi, de valami kínálkozó volt a külsején is, — megkivántam s ő is az enyém akart lenni.

Egyszer, Versaillesben, — az is tavaszkor történt, — egy vieux saxe burnótos szelence kacérkodott velem így; a szelence egy házsártos régiségkereskedő kirakatában állott, sok poros lom között, de csak rá kellett pillantani, nyomban odaképzeltük illő helyére: brokát spanyolfal mögött, almazöld selyemkanapé mellett áll egy karcsulábu, aranyozott peremű asztalka s az asztalkán a szelence,

telve meggyvirágillatu granadai burnóttal... Láttam a kezét is, a melyik csippent a burnótból: bársony fehér, orsós ujju, finom, igen kényes kis kéz, s néhány bodor látszik a brabanti csipkekézlelőből is... Egyszer majd megálmodom hozzá a többit is! Megálmodom, hogy mi történt a brokát spanyolfal mögött, ki sirt, vagy ki kacagott az almazöld selyemkanapén, s majd elmesélem.

Megvásároltam a vén könyvet. Jól jártam vele, s ha nem csalódom, meg van elégedve velem ő is. Most is itt van mellettem, az íróasztalon.

Pedig, akárki azt hihetné, hogy tudományos könyv: a vitézlő mórok története.

Akkor, — hányszor mondjam még, hogy kora tavasz volt! — leballagtam vele a hid alá, a Pont-Neuf alá, a kis szigetre. Leültem a padra, a fiatal nap jól odanézett, s mintha maga a tavasz nyitott volna rá, olvastam, a mint következik, a vén könyvben:

... e gyönyörre szomszédos nép, az Andaluziában vitézlő mórság, művészettel él mindenkiben, még

Skoda Károlyné báróné, a világhírű ágyógyáros felesége, a ki a bécsi háborus játékonyságban tevékeny részt vesz. D'Ora műterem felv.

szerelmeiben is, időnként maga-megtartóztatással fűszerezvén a szerelem élvezet zamatosabbakká. Mindazonáltal, ellenére a gyönyörökben való járatosságuknak, ők valának az elsők, szinte ők egyedül, a kik nem hogy elsatnyultak volna asszonyaik mián, de csak annál vitézbbek és hősi tettekre készségesebbek levének; érdemes cselekedetek révén iparkodának kedvesükhöz méltóbbak lenni. Diadalmas ünnepelés lőn osztályrésze annak a vitéznek, a ki küzdelembíró épség és harci ügyesség által győzött, és e harci tornák szemléltői a hölgyek valának és ugyszintén ők valának a küzdő-verseny ítélőbirái. Viszont, ők is, a hölgyek, tudták minden módját, hogy szépségük pompája tündöklőbb legyen. Hajukat hosszú fürtökben bocsátották le, borostyán és klárisfüzereket fonván abba, keblüket sokoros gyöngy borította — és kegyükért próbás hosszú időkig kellett szolgálnia annak, a ki azt elnyerni óhajtotta. E nép szerelmes volt az imádásig, vitéz vala a vakmerőségig, és bizvást őket tekinthetjük ma is az udvarias szerelem, nemkülömben a lovagiasság megalapítóinak és mintaképeinek.

Például? . . .

Vegyük, például, a nagy fejedelem, Abdéram históriáját. Az öreg könyv így emlékezik meg a nagy fejedelemről:

. . . e vitéz fejedelem pedig nagybátyja, Abdalla halála után foglalá el Kordoba trónusát. Följegyezék pedig ő róla, a történelem krónikásai, hogy a keresztények ellen viselt szüntelen háborui közepette is, — a mely háborukban hol hiven szolgálta, hol meg rutul cserbenhagyta őt a hadiszerecse, — tömérdek gazdagsággal és pompával élt, mindazonáltal nagy maradt ő és méltósággal teljes, miként ez rangjából férfiúhoz illendő.

Azt pedig, amit a szerelem követtetett el véle, tündérregének tarthatnók, ha a történelem krónikásai, az igazsággal legszigorubbán élők, valóságos valóságnak nem vallanak.

Abdéram fejedelem, — beszéli az én csodálatos szépen fakult, génovai bársonyba kötött, vénséges vén könyvem és a fiatal tavaszi nap is odaragyog erre a lapra, — ámbátor szünös szüntelen elfoglalá őt a hadviselés, valamint a kormányzás gondja, szerelmes vala, egész életében szerelmes rabszolgáinak egyikébe, a kit Zehra néven neveztek, a mi azt jelenti a mi nyelvünkön »virág«, de azt is jelenti »világ ékessége«.

Abdéram fejedelem várost építettett szíve választott hölgyének, félnapi járóföldre a csudás Kordobától, de Kordobánál még csodálatosabbat és elrendelé, hogy e várost is Zehrának nevezzék.

Feküdt pedig a város igen magas hegységek tövében, a mely hegységekből számos elevenvizü patakok eredének, és a patakok ott csörgedeztek a város utcáin, nagynapos déli időben is üdítő hűvösséget terjesztvén s alkotván bő vízzel szolgáló kutakat a nyilvános piacok közepén.

E városban a palotás házak csupa egyformára valának építve, erkélyes volt a tetejük és kert vala a házak körül, narancsfákkal telve.

E város főbejáró kapujára a szépséges rabszolga-leány képe vala írva elefántcsontból és aranyból.

De mindezeknek pompáját elhomályosítá e városban, mert legpompásabb vala, a szépséges rabszolga-leány palotája.

Abdéram fejedelem, mivel szövetséges barátságban vala a bizantinus császárral, őt kérte meg, küldené el legtudósabb és legjáratosabb ügyességű építőmestereit, a mire a konstantinopolisi császár (a mely város akkor a művészetek centrumvárosa vala) szapo-

rán el is küldé néki építőmestereit és velük küldte negyven, gránitkőből miveltsz oszlopokat, a legszebbeket, a mik akkor találtattak az ázsiai parton, a Nap elomlott templomában.

E szép negyven oszlopokat nem is számítva, tizenkét száznál is több hispániai és itáliai márványkőből faragott oszlop vala abban a palotában. A gálszoba falai arany ékességgel voltak diszesítve, több, ugyanilyen ércből formált állat bocsáta vizet egy alabástrom medencébe a szoba közepén és a medence fölé ama gyöngy volt akasztva, a melyet Leonis császár ajándékoza a fejedelemnek és a mely gyöngy föl nem becsülhető kincseket ért. Szavamegbizható krónikások jegyezték föl, hogy abban a helyiségben, a melyben szépséges kedvesével tölté estéit a kalifa, drágakövekkel rakott aranyból és acélból volt a felső és alsó pádimentum, és száz kristálymécsestől áradó fényességnek közepette eleven-ezüst (dikto: kéneső) kalászok hullottak egy alabástrom vederbe.

Ugyancsak e szavamegbizható krónikások följegyzése szerint: a palota és a város építésének költségei évenként háromszázezer aranydénárra rugtak (hetvenötmillió korona a mi pénzünk szerint), és építettek huszonöt esztendeig szüntelen.

Hogy el lehet szörnyükdni ezen! . . . Mit csinálna az ember, ha ennyi pénze volna? . . . Milyen várost építenék például én is . . . valakinek! . . . Sem városra, sem palotára nem telik, — hanem egy kis bokréta ibolyát veszek ma valakinek, gondoltam, s olvastam tovább a vénséges vén könyvet, megcirógatva csudálatos szépen fakult, génovai bársony tábláját a kedvesnek.

Következik azonban a szerelmes kalifa históriájának vége.

. . . e vitéz fejedelem, a ki ötven évnél is több ideig uralkodott Kordoba trónusáról, és a kiről világszerte azt hívék, hogy ő mindazt meghódítá magának, a mi boldogíthat, szerencsés és dicsővé tehet egy halandót, — halálos ágyán előhivatá íródeákját és diktálta néki kalamus alá, testamentuma során, ezt:

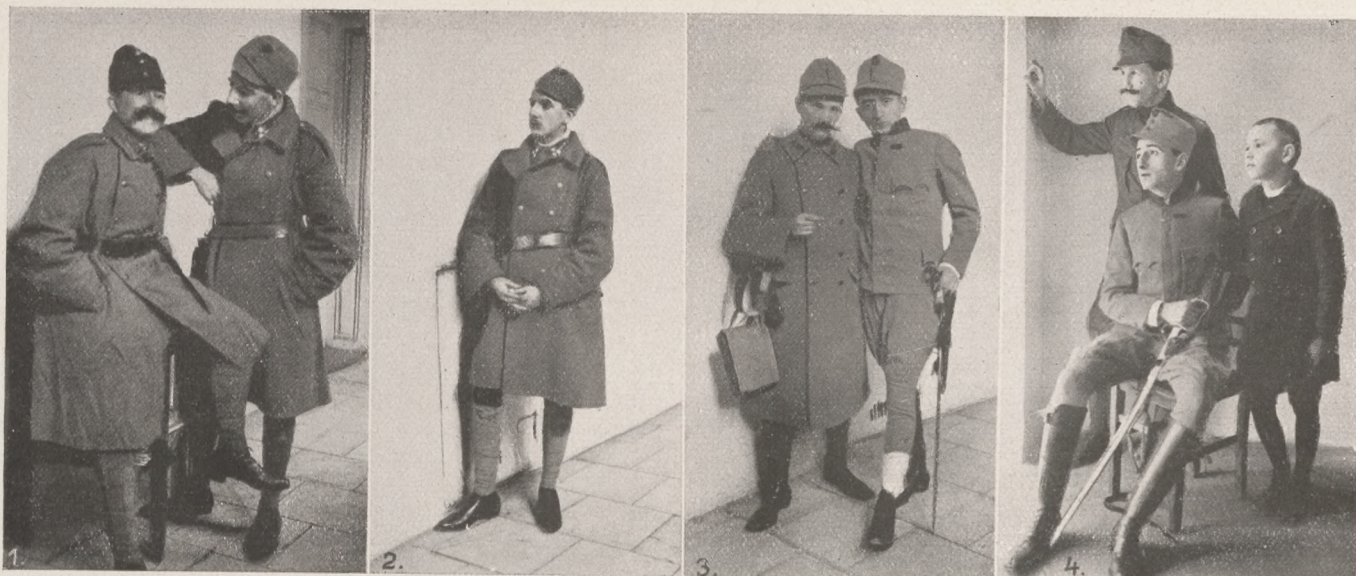
»Ötven esztendő mult el, a mióta én kalifa vagyok a világ legelső trónusán. Volt részem gazdagságban, ünneplésben, megbecsülésben és tenger gyönyörűségben, élveztem én mindent, és minden öröm serlegét fenékgig ürittem én. Császárok, királyok és fejedelmek az én versenytársaim, becsülnek engem, félnek tőlem és irigyelnek, nincs, a mire ember sóvároghat, hogy azt bőségesen és pazarul meg ne adta volna nékem az ég. A látszólagos szerencse e hosszú során végig, ime én ma összeolvasom ama napok számát, a mely napokon boldognak éreztem magam, — ez a numerus: tizennégy.

Halandók, jegyeztétek meg ezt és e szerint takáljátok az emberi nagyságot, a világot és az életet.«
Tizennégy! . . .

— Oh, Abdéram fejedelem, — gondoltam, mert hiszen, mondtam már elégszer, kora tavasz volt, — hogy mertél te elégedetlenkedni? Tizennégy nap, tizennégy örökkévalóság . . .

Három nap, egy nap, de csak egyetlenegy boldog óra jusson az embernek — s érdemes volt élni, gyönyörü a világ, és nagy ember az, a ki egy óráig boldog volt életében!

Gyerünk! Hol árulnak ibolyát? . . .

A piarista diákok színelőadása az Uránia-színházban.

Sík Sándor tanár *Ébredés* című darabjának főszereplői. Balról jobbra: 1. Orth Gyula és Pethes László. 2. Orth Gyula. 3. Zilahy János és Lipcsey Sándor. 4. Zilahy János, Lipcsey Sándor, Vértesy Ferenc.

Egymás közt.

Drága Zsizsim, gratulálok a fiadhoz és a piarista Önképzőkör elnökének is, a ki, remélem, meg fogja bocsátani, hogy fölkeltett kíváncsiságom nem érte be az ő jól sikerült fotográfiájával hanem megszereztem néhány kedves fölvételt a fiukról is. Ime, elküldöm Neked: juttasd el A *Társaság*-hoz, biztosra veszem, hogy érdekelni fogja a közönséget a jövő kertjének ez a néhány egészséges szál virága.

Sok minden van készülöben most, édes Zsizsim, ma például a Petőfisták ülésén voltam, a hol mindig szívesen vagyok közönség, de ma *Zichy Gézá*t hallottam, ezt az igazán költői lelkű, szeretetreméltó magyar mágnást, a ki egész életét a szépségnek szentelte. Kevés arisztokratákról lehet ezt elmondani és éppen ezért én őszinte bámulattal vagyok a félkezű gróf nemes alakja iránt. Tudod-e, hogy az idén már aranylakodalmát üli *Zichy Géza* a művészettel, a melynek ötven évvel ezelőtt esküdt örök hűséget. Rettenetes gyorsan mulik az idő! Az ő bölcsője ott ringott a szabadságharc alkonyában, kozáklándzsák csörögtek a sztárai kastély udvarán és híóbhíreket hoztak haza az édesapjáról. És most, az ő életének estéjén újra világháboru fergetegében támadt a kozák Zemplénre, de a magyar művész jubileumára régen tisztá az ország minden ellenségétől. Azt hiszem, ez a legnagyobb öröme *Zichy Gézá*nak az idén, a ki — azt mondja ugyan — háboruban nem jubilál, de mi, a kik szeretjük őt, külön ünnepség nélkül is átérezzük az ideai évforduló jelentőségét. Ötven év: milyen nagy idő, és *Zichy Géza* mégis milyen fiatal! Ma csupa humor, csupa frissesség volt és én régen nevettem jobbizúien fölolvason, mint az ő *Herr von Lacikám*-ján és az egész pompás skandináviai utirajzon.

Két székfoglaló is volt ma délben a Petőfistáknál. Móra Ferenc versekkel köszöntött be, *Malonyay Dezső* pedig huszár-atillában olvasta föl egy készülő új regényének első fejezetét. Nem tudnám megmondani hamarjában, mi tetszett jobban, az-e, a mit fölolvastott, vagy az, a hogyan fölolvasta. A magyar föld himnusza az a fejezet, csupa erővel duzzadó, ihletett poézis és mennyire szeretheti ez az ember a magyar földet, hogy az előadásában, a hangjában szinte hallani lehetett a honi rög szívének dobbanását. Engem elragadott és láttam férfit is, a kinek könyes volt a szeme.

Április 5-én biztosra veszem, hogy találkozom veled az operában a *nagy estén*. Így nevezik tudniillik röviden azt a minden tekintetben gyönyörűnek ígérkező művészestélyt, a mit a Had-

segélyző Hivatal *Izabella* és *Augusta* főherceggasszonyok védőségeivel rendez. Természetesen jótékony célra, a magyar hadsegélyző intézmények és a német Invalidenfond javára és remélem, hogy Margit ezuttal nem a sebesült honvédhadnagy társaságában fogja pukkasztani a barátnőit. Elküldöm neked, édes Zsizsim, ennek az estének a programját, a miből nyilvánvaló, hogy elsőrangú műélvezetben lesz részünk. Előkelő amatőrök — ez a szó, ha francia is, szebben hangzik a német *dilettánsnál* — fogják játszani a *Dolovai* harmadik fölvonását és meg lehetsz róla győződve, hogy a fiatal *Kertész Dezső*, a kinek a boldogult béke idején — emlékszel? — annyit tapsoltunk Budán, pompásan fogja őket betanítani. Az est rendezése különben a legbiztosabb kezekbe, zombori *Rónay Gyula* 13-as jász-kun huszárhadnagy kezébe van letéve.

Roppant érdekes lesz a szép *Széchenyi Toinette* grófnő tánca, én mindenben nagyon szeretem a Biedermeiert és igazán örülnék, ha végleg győztes maradna a divat külön háborújában. A *Pekár Gyula* szövegezte élőképekre is kíváncsi vagyok: a magyar nőről sok szépet és érdekeset tudhat ő mondani és *Basch Árpád* rendezése is elég jó ígéret a sikerre.

Hogy éppen az idén van száz esztendeje a jó öreg *Szevillai borbély* születésének, nagyon időszerű a műsornak az a száma, a mely az én imádott Rossini-m (a művészetben nem ismerek ellenséget!) örökéletű, bűbajos melódiáit hozza nekünk. *Baán Achilles*né fogod hallani és egy kis meglepetésben is lesz részed: itt mutatkozik be először *Matuska Miklós*, Anthesz tanítványa és úgy mondják, elsőrangú hanganyag. A Hamlet-duettben igazolhatja nagy hírét.

Nagyon érdekesnek ígérkezik a budapesti német kolónia tagjai és az itt időző porosz tiszték által rendezendő élőkép is. Még egy kedves élőkép lesz, melyben bájos fiatal leányok — valamennyit ismered a társaságból — magyar történelmi tárgyú tablókat mutatnak be.

Biztosan gyere el, édes Zsizsim, már olyan régen voltunk együtt valahol. Persze, Te is mindig jótékonykodol, jössz-méssz és nem érsz rá semmire. Sebesülteket ápolsz, hadiárvékat gondozol. Apropos hadiárvák: mondd meg nekem, édes Zsizsim, honnan tudjátok azt a rengeteg szegény gyereket olyan tisztességesen ellátni, miből jut rá? Ez igazán rejtély előttem és szeretném, ha megmagyaráznád.

Most már nem írok többet, de Te még felelj a levelemre 5-éig, akkor aztán kibeszéljük magunkat alaposan mindenről. Csókol szerető

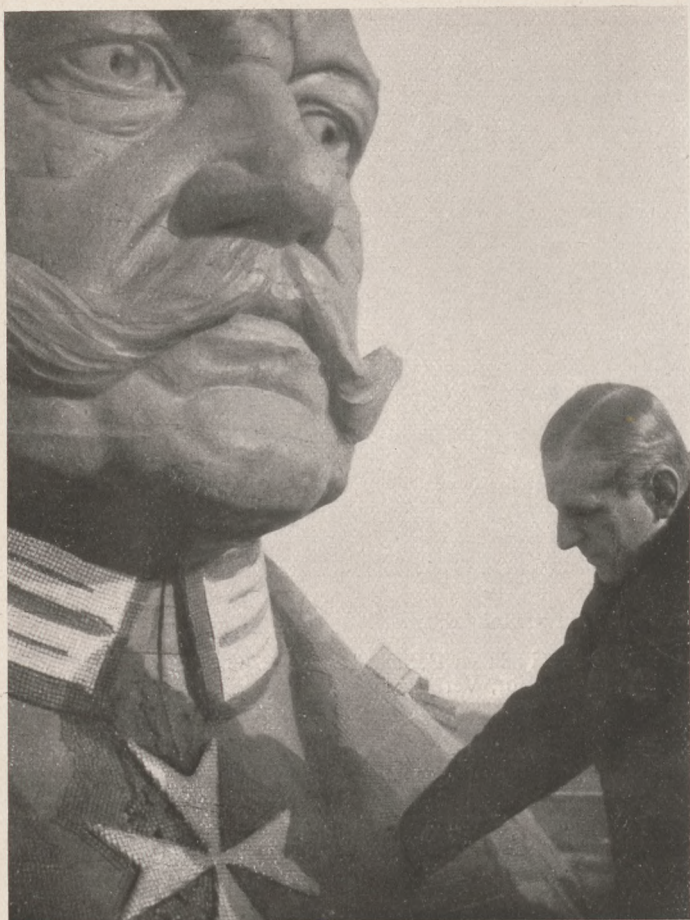
Blancheod.

A szépség és ifjuság varázsát hölgyeink úgy őrizhetik meg,

ha állandóan Brázay „NAJÁD” arc- és kézkrémjét használják.

Mindenütt kapható!

Készíti: Brázay Kálmán, Budafok. Budapesti raktár: VIII., Baross-u. 43.

A vas Hindenburg előtt.

Darvassy Lajos felv.

Utban a német főhadiszállásokra.*

Egy langyos januári délután kaptam az értesítést, hogy *Hoen* tábornok, a sajtóhadiszállás főnöke, másnap este hét órakor érkezik Reich alezredessel Bécs felől, a Hungáriába száll és ott vár reám a német főhadiszállásra való utazásom részleteinek megbeszélése végett. Pontos voltam. A vendégek megérkezése előtt a szálló halljában alkalmam volt beszélgetni több magyar újságíróval, a kik Molnár Ferenc vezetésével várták a tábornokot, a kit egy estén fehér asztal mellett óhajtottak vendégül tisztelni. A generális hét órakor megérkezett és miután fogadta az újságírók üdvözlését s Reich alezredes engem is bemutatott neki, nyomban lakosztályába invitált, hogy átadja a német főhadiszállás engem érdeklő távirati értesítését, mely szabad utat biztosított számomra Hindenburg vezérkaráig.

— Önt már régen várják ott. Miért késett vajjon az értesítés mostanáig? — kérdezte.

Erre a kérdésre nem igen tudtam felelni, mert a távirat késedelmének okáról magam is csak később, Berlinben kaptam felvilágosítást.

De azért örültem, hogy már rendben van a dolog és én elindulhatok életem egyik legjobban óhajtott útjára, a melytől sok szépet és érdekeset reméltem és a melynek eredménye sokkal több lett, mint a mit vártam.

A következő néhány nap uti készülődéssel telt el. Egy kicsit gondolkozóba estem, mit vigyek magammal a hosszú, fárasztó utra, és mert tudtam, hogy a

* Bevezetés a „Hindenburg“ cikksorozat elé.

németek sokat adnak a rendre s bizonyos külsőségekről a tábori életben sem mondanak le, bármily furcsán is hangzik, sok egyéb mellett, esti öltözetről sem feledkeztem meg. Bár akkor itt Pesten szokatlanul enyhe volt a tél, nem volt szabad megfélekednem sem bundáról, sem csizmáról, sem egyéb meleg holmíró, mert ha nem sejtettem volna is, hírét vettem, hogy odafönn harmincfokos hidegek járnak és végül is két tele koffert készítettem el az utra, melyre magam is szívvel-lélekkal álltam készen.

A január 15-iki estét családi körben töltöttem. Másnap voltam indulandó. Éjfél tájban értem a lakásomra, a hol egy papírlapra irt üzenet várt a kasszinóból, hogy a sajtóbizottság mindenfelől kerestet, sürgősen óhajjt velem beszélni telefonon. Nyomban átsiettem s megtudtam, hogy Hindenburg ő excellenciája egy hétig távol lesz az ő főhadiszállásáról, úgy intéztem tehát utamat, hogy csak 22-én érkezsem oda. A néhány napi halasztás időt engedett, hogy újra meg újra átgondoljam ezt az érdekes utat és mindazt, a mit attól várok. Missióm is volt: a Hadsegítő bizottság királyérmének két diszpéldányát vittem magammal, az egyiket Hindenburg marsallnak, a másikat Joachim porosz királyi hercegnek, a császár fiának. Különös értéket adott e két éremnek, hogy királyunk Ő Felségének sajátkezü aláírásával ékeskedtek. De mint magyar embernek ennél a missiónál is fontosabb volt számomra: megkeresni a magyarság értékét német szövetségünkénél, mint tiszta aranyat, megtudni, hogy mi a véleménye rólunk, fajunkról, jövőnkéről, szóval: megtudni mindent, a mit sem szóból meg nem ért, sem írásból ki nem olvas, csak a lélek mélyéből érez meg a szív. Reméltem, hogy alkalmam lesz e szépen elgondolt terv keresztülvitelére, de hogy annyit kapjak és a mit kapok, oly közvetlenül jusson hozzám — ismétlem — nem mertem várni.

Két nappal később, január 18-án utrakeltem. Bécstől Tetschenig kényelmes az utazás. Kevés civillel, sok katonával találkozok az ember, a kiknek legtöbbje a déli harctérről siet Berlinbe — szabadságra. Többnyire német katonát látni most már errefelé.

Reggel hatkor érkeztem Tetschenbe. Sokat beszélnek a német vámvizsgálat szigoráról, pedig a dolog igazán egyszerű: a kinek utlevele, okmányai rendben vannak, utazásának célját félremagyarázhatatlanul ki tudja mutatni, viselkedése, kinézése rendes, gyanura nem szolgáltat okot — a békében sem tapasztalhattok enyhébb vámkezelést. A német főhadiszállásról érkezett, hivatalosan záradékolt s Hoen tábornok által rendelkezésemre bocsátott távirat mindenesetre nem kis segítségemre volt, hogy a vámtisztviselők szigorát enyhítse, — de máskülönben sem tapasztaltam, hogy a közönséget fölöslegesen zaklatták volna. A háboru 18 hónapja alatt oly nagy praxisra tettek szert e tekintetben a németek, hogy azt hiszem, minden ember arcáról leolvassák megbízhatóságát, vagy azt, hogy szükséges-e az előirt szabályok teljes alkalmazása. Egy kevésbé jó kinézésű vöröskeresztes ápolónőt végtől-véig átvizsgáltak, leveleit, jegyzeteit, könyveit átlapozták. Külön e célra alkalmazott asszonyoság a ruháit, sőt a cipőit is átmotozta, haját szétbontotta. A legtöbb csempészést, kémkedést, — úgy hallom — asszonyok követik el. Több embernek a tárcáját is elkérték s még a postai feladóvevényeket is átolvasták. A vám-szolgálatot többnyire gyógyulófélben levő katonák végzik, kabátjából nem egynek a vaskereszt fekete-fehér szalagja kacérkodik kifelé. Angolos németséggel töri a szót egy amerikai újságíró; lepedő nagyságu utlevelét, melyen a kezelés sok száz pecsétje karikázik, különös

figyelemmel vizsgálják s a körülötte állók kíváncsian bámulják. Szerénytelen önteltség ömlik el a vihar-edzett amerikai tudósító borotvált arcán, türelmes mosollyal figyeli a kezelő tiszt szigorát, mintha mondaná: etiam alios vidi ventos . . .

— Tessék beszállni: Drezda, Berlin, gyorsvonat, első vágány.

Kényelmes kocsik, pompás étkező, semmi túlzás-feltság. Német röldön száguld a vonat. Hajszálpontos-sággal érünk Berlinbe. Az anhalti pályaudvaron kocsik, autók bőven akad. Semmi hiány a háború miatt. A német az angolnál több joggal mondhatja: Business as usual. A szállók ellenben zsufoltak; okos dolog szobát előre rendelni. Első utam a Moltkestrasse-ba a Stellvertretender Generalstab-hoz vezet. Igazolásum után katonát ad mellém a kapus, a ki az óriás épület labirintusában kalauzol. Az én ügyem a Pass Central-hoz tartozik. Két botra támaszkodva sántikál felém egy sápadt képű főhadnagy, Oberleutnant Heyn s örömmel áll szolgálatomra. Bánt, hogy fárasztom a pompásan dekorált katonát, a ki azonban ide-oda tipeg s öt perc alatt felkutatja a meghívásomra vonatkozó iratokat.

— A keleti főhadiszállásról érdeklődtek már érkezése felől, Zürn kapitány is óhajt Önnel beszélni.

Zürn kapitány okos, szigorú katona benyomását kelti, röviden, de tömören beszél, gyorsan intézkedik. Lelke a kényesen fontos, nagy óvatosságot igénylő ügyosztálynak. Átadják a Hindenburg főhadiszállására szóló utlevelet: Passierschein Nr. 2060. Azt hiszem, életem egyik legérdekesebb okmánya ez. Szerencsés utat kívának a német tisztek s egyes uraknak szóló üdvözléseket biznak rám.

Utigazolványom tehát kész; . . . „mit besonderem Auftrage zum Generalfeldmarschall von Hindenburg . . .“ Most már csak arra van szükségem, hogy a fényképezésre is engedelmet kapjak, nehogy valami érdekes felvétel alkalmával elvegyék kodakomat. Schwerten őrnagy és Hoffstätter kapitány jó tanácsokkal szolgálnak: csak vigyem bátran magammal a gépet, majd a főhadiszálláson megengedik a fotografálást. A velem levő királyérmeket az összes tisztek nagy érdeklődéssel nézték végig; valamennyinek nagyon tetszett.

*

Egy napot teljesen Berlinnek szenteltem, ennek a kedves metropolisznak, a melyet talán sohasem láttam üdőbbnek, fiatalabbnak, mint most, a világháború közepén. Mint egy fiatal óriás, a ki lerázta magáról ellenségeit s diadalmasan néz körül, úgy ragyog ez a szép város 1916. telén. Első utam a nagykövetségre vitt, a mely a Kronprinz-Ufer 12-14. számú alatt kissé szétszórva, bürokratikus ridegséggel terpeszkedik egy szürke telektömbön, a hol bizonyára a nagykövet sem érezte jól magát s azért választott magának külön rezidenciát a beszögellő Moltke-Strassén. Kedves fogadtatásra találtam Werner őrnagy részéről, a ki a katonai ügyek referense, s dolgom elintézésénél előzékenyen segítségemre volt. Prokopiusz Bélában, a ki a nagykövetség kereskedelmi osztályát vezeti nagy tudással, és sok tapintattal, már az első negyedórán igaz örömmel ismertem meg a magyarság hű őrét ezen a kényes, exponált helyen, a ki Argus szemmel figyeli a magyar érdekek érvénye-

Magyar huszártisztek a berlini vas-Hindenburg előtt. Barcsay László huszárhadnagy és Darvassy Lajos huszárfőhadnagy.
Dobay István felvétele.

sülését és a ki tűzön-vízen keresztül tiltakozik mindannyiszor, a mikor gondatlanság vagy tudatlanság önálló nemzeti mivoltunk eltüntetését kísérli meg.

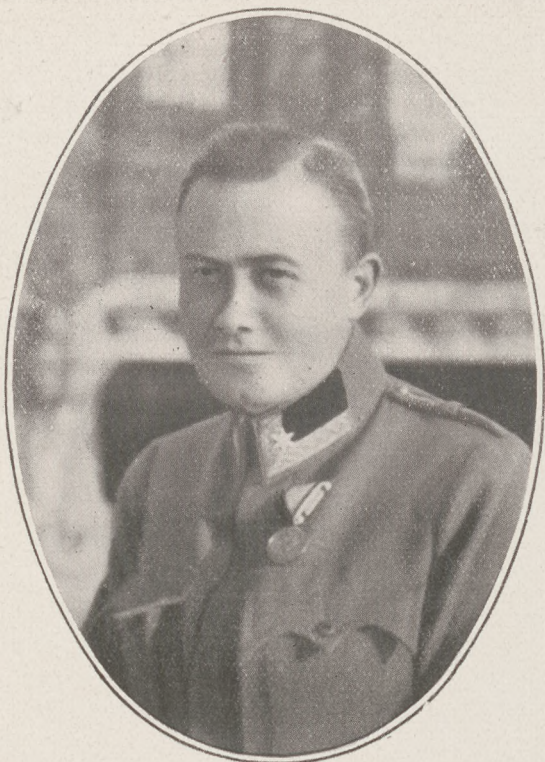
— Ebben nem lehet eléggé túlozni! — mondta lelkesen és én láttam, hogy ez a lelkesedés minden póz nélkül való hitvallás.

Vele ebédeltem a Bristolban. Hustalan nap volt, de azért egy csöppet sem panaszkodhattunk az ellátásra. Kenyeret ugyan ott is csak cédulára adtak, de a német kenyér izletes, barna „Brötchen“, a mely a szálló portása által kiszolgáltatót kenyérjegyre kapható. A fényes vendéglőben sok tiszt étkezett, részint egyedül, részint hölgyek társaságában. A mi asztalunk mellett egy elegáns, fekete pápaszemes gárdatiszt egy idősebb hölgy társaságában. A mikor elmentek, az öreg asszony vezette a katonát — az édesanya a vak fiát . . .

Dobay István

Megjelent a **Sárosi Emlékalbum**

az orosz betörés által sújtott sárosi nép fölsegítésére. A 160 oldalas gyönyörű, gazdagon illusztrált emlékalbum, melynek egész jövedelme jótékony célra jut, **A Társaság** kiadóhivatalában is kapható. Ára 6 korona.

Leidenfrost Pál dr. vallás és közoktatásügyi min. segédfogalmazó, ulánuszászlós. Hősi magatartásáért az arany vitézségi érmet kapta.
Forster Kálmán dr. felv.

A HUSZÁRHADNAGY ÁLMA.

*Havas hegyek között, zord téli éjszakán
Megpihent az ezred, megpihent a huszár.
Fiatal hadnagy még, elnyomta az álom
S álmában ott vígadt valamelyik bálon.*

*Fehér hómezőből habtündérek kelnek,
Szőke, barna lányok — ébredő szerelmek —
Lenge ködalkok suhannak előre
S összeölelkeznek ringó keringőre . . .*

*Lágy zene zenéje zsong a hóparketten,
Táncol a huszár is . . . Ő vele . . . kettesben . . .
Lágy zene zenéje . . . egyre közelebről . . .
Dalol olthatatlan, boldog szerelemről . . .*

*Hóviharból riad kürtök riadója,
Véget ér az édes, szép tündéri óra.
Szétfoszlik az álom, vége a zenének,
Lágy hangjai mintha pokolba vesznének . . .*

*Áll a gyilkos csata, a hadnagy az élen,
Biztos, erős karral küzd ezer veszélyben.
Golyó sivit . . . Lova ijedten felhorkan . . .
Havas mezőre hull a kis huszár . . . holtan.*

*Vidám, ifju lelke föl az égbe szállott
S folytatta az édes, megzavart szép álmot . . .*

Falussy Endre.

Egy királyné gondolatai.

Irta Carmen Sylva.

A következő aforizmák Carmen Sylvának, tehát Erzsébet román királynénak, a kit most temettek, a francia akadémia által jutalmazott könyvéből valók s ez aforizmák híven rajzolják meg az elhunyt koronás író elmésségét, jóságát és írói nagy tehetségét.

Az élet olyan művészet, melyben nagyon gyakran csak műkedvelő marad az ember. Hogy mesterré váljék, szíve vérét kell kiontania.

*

A fehér hajszálak azok a tajtékcsöppek, melyek a tengert vihar után borítják.

*

Az ifjuság jósága angyali, az aggságé isteni.

*

Akhilles sarkadat sokkal jobban találják meg azok, kik alattad állnak, semmint azok, kik veled egyenrangúak.

*

Az, a mi elpirit ifjúságodban, könyekre fakaszt érett korodban és megmosolyogtat vénségedben.

*

Jézus keresztrefeszítve, Szokratesz megmérgezve, Phidias lopással vádolva! . . . Hiszen inkább tisztesség, ha az emberrel kortársai rosszul bánnak.

*

Isten megbocsát, a természet soha sem.

*

Az ember hegedü. Csak mikor utolsó húrja lepattan, válik fadarabbá.

*

A férfiak úgy tanulmányozzák a nőt, mint a barométert, ám soha sem tudnak meg valamit, csak másnap.

*

Az anya olyan, mint a jó Isten, szükségben hozzáfordul az ember, örömeiben elfelejti.

*

Az anyák közt szabadkőművesség van, mindannyian megértik egymást.

*

Isten csak egyetlen oszlopot adott teremtésének, a szerelmet.

*

Csak egy boldogság van: a kötelesség. Csak egy vigasztalás van: a munka. Csak egy élvezet van: a szép.

*

Vigasztalást ne keress csak halhatatlan dolgokban: a természetben s a gondolatban.

*

Legnagyobb boldogság és legnagyobb szerencsétlenség: semmit sem kívánni.

*

A földi nagyságok mindig arra vannak szánva, hogy mulattassák a tömeget, még temetésük által is.

*

Nem lehetsz elmés, csak ha környezeted is az. A kakas hiába kukorékol a kacsáknak, — nem értik meg.

*

Az ellentmondás élénkíti a társalgást. Ezért olyan unalmasak az udvarok.

*

A kötelesség csak akkor ráncolja össze homlokát, ha futsz előle. Kövesd, és rád mosolyog.

Fordította: Gyalui Farkas.

Ő Felsége a király és Frigyes főherceg a radautzi állami ménés látogatásán.

Felhívás a hadsereg sportkedvelő lovastisztjeihez.

A »Társaság« a háboru kitörése óta nem foglalkozott a lovassporttal és az azzal összefüggő kérdésekkel. Ennek természetszerű oka a sport ezen ágával kapcsolatos tevékenységnek teljes szünetelése volt és kezdetben talán hajlandók is voltunk hinni, hogy a háboru befejeztéig nem nyílik alkalom ló- és lovassport-problémáknak rendszeres tárgyalására. Versenyüzemünknek rendszeres beállítása másra tanított meg. De nemcsak a telivér-, hanem a félvértenyésztés egyes kérdései is elég fontosak ahhoz, hogy nekik a háboru alatt is teljes figyelmünket szenteljünk. Az irodalmi feldolgozás alá került anyag természetesen egészen más leend, mind a béke idejében. Azelőtt lovasjátékokkal, színes képekkel, csillogó tarkasággal, fénylő társadalmi ünnepségekkel volt dolgunk és lovasaink a hön óhajtott győzelmet a zöld gyepen kívül a sohasem hiányzó szép nemnél is keresték és — ha nem is kisebb nehézségek legyőzése árán — találták: ma nincsen »játék«-ról szó, lovas és ló komolyabb, szentebb ügynek áll szolgálatában, a színességet egyszerűség, a tarkaságot és vig szórakozást az élet valóságának szürkessége váltja fel, melyet nem női kacaj, de a kötelesség hű teljesítésének érzete aranyoz meg. A jelen viszonyainak megfelelően nem is lesz célunk a mulattatás. Mi is komoly munkát szándékozunk végezni, avagy kezdetben ahhoz legalább is az első lépéseket megtenni, hogy e munka alaposan elvégezhető legyen. Hazánk lótenyésztésének óhajtunk szolgálatot teljesíteni akkor, a mikor felkérjük a hadban lévő magyar lovastiszteket, írják meg nekünk, hogy a háboruban elválaszthatlan bajtársuk, jóban-rosszban részesük: a ló, hogyan felelt meg fontos hivatásának, hogy

szolgált gazdáját és így hazáját is? Ezennel felkérjük hirneves magyar lovasságunk tisztjeit, értesítsenek bennünket minden olyan érdekesebb esetről, mely fenti kérdésekkel összefüggésben hadseregünk lóanyagának a háboruban való használhatóságára vonatkozik.

A beérkező válaszok a valóságból merített adatok egész tömegét fogják tartalmazni, melyek a háboru befejezése után komoly irodalmi feldolgozásra tarthatnak számot, eltekintve azoknak nagy gyakorlati értékétől. A mi jelenlegi feladatunk lesz e válaszoknak összegyűjtése, megfelelő csoportosítása és nyilvánosság elé bocsájtása.

A hadviselés praxisából közvetlenül folyó és — tekintve a háboru hosszú tartamát — kétségtelenül nagy számban beérkező értesítések a maguk egészében megbecsülhetetlen forrásul szolgálnak majd a jövőben felmerült hyppologiai kérdések theoretikus feldolgozásánál és lehetővé fogják tenni az elméletnek a gyakorlattal való tökéletes kiegészítését.

Az általunk kért értesítéseknél szem előtt tartandó, hogy *elsősorban nem a lovas, de a ló teljesítményeinek közléséről van szó, hogy tehát a teljesítmények, különösen a felderítő-lovaglások helyének, céljának, vagy eredményének közelebbi közlése nem szükséges.* Ismételjük, hogy a cél a magyarországi lóanyagának a háboru különböző

fázisaiban és helyein felmutatott teljesítményeire vonatkozó *megbízható* adatok összegyűjtése, hogy azok annakidején alkalmas forrásokul szolgáljanak sok fontos belföldi lótenyésztési kérdés elméleti és gyakorlati elbírálásánál. Hazai lótenyésztésünk mai magas színvonalának a háboru után sem szabad sülyednie, de sőt lehetőleg annak további emelésére kell törekednünk, minek elérésére a belföldi lóanyag jó tulajdonságainak, mint hibáinak alapos ismerete szükséges. Jelenleg itthon időző katonabarátainkkal

Menetközben:

Porosz tiszték egy namuri falkavadászaton.

Felvételek a namuri lovasünnepélyről:

von Below porosz kir. százados „Puppchen I“ nevű keletporoszországi félvér lova egy lövészárkok ugratásánál.

von Below porosz kir. százados „Puppchen I“-ja a tereplovaglás egyik akadályának vétele közben.

történt megbeszélés alapján a hozzánk beérkező szíves válaszoknak hozzávetőleges formáját óhajtjuk e helyen megadni, egyrészt azért, hogy a megkívánt adatok tekintetében a kellő egyöntetűség biztosítva legyen, másrészt, hogy így távoli munkatársaink és a magunk munkája könnyebbé és egyúttal eredményesebbé váljék. Az értesítések formáját illetően az adatok csoportosítását a következőképpen gondoljuk:

1. A szóbanforgó lónak lehetőleg pontos leszármazási adatai (leszármazási tábla és honnan vásárolt), annak fajtája (telivér, félvér és milyen félvér), a ló küllemének hü leírása, mióta teljesít szolgálatot, milyen harctereken, a vele már ezelőtt (esetleg még a béke ideje alatt is) elért kiváló eredmények.

2. Felderítő lovaglásoknál, a lovaglásnak részletes, időrendben történő leírása, a lovaglás kezdetének időpontja, annak tartama, az időjárás, a pihentetési idők, a lónak takarmányozása, esetleg istállózása, itatás, a terep leírása, az akadályok (árkok, sövények, folyók, kerítések, dombok, szakadékok stb.) minősége és mennyisége, a stílus, mellyel a ló a követelményeknek megfelelt, a ló önállósága, ügyessége, találékonysága, egyes rendkívüli teljesítményei (gazdájának megmentése a veszedelemből), a ló kondíciója a teljesítmény után, a teljesítmény későbbi hatásai a lóra, annak folytán fellépő betegségek tárgyalása.

3. A lovasnak egyéni nézetei. Előfordult baleseteknél sikerrel alkalmazott eljárásoknak közlése.

4. A lónak lehetőleg élethű, tiszta fényképe, egy lóról szóló több felvétel, ha ez lehetséges. Szembeállítás szempontjából nagy értéke van ugyan annak a lónak a béke idejéből származó és mostani felvételeinek, illetőleg e felvételek együttes beküldésének.

A most felsorolt adatoknak közlése nem fog semmi tekintetben sem nehézségekbe ütközni, hiszen azok ugyszólván a dolog természetéből folynak, minden lovasember által önkénytelenül megfigyeltetnek és a valósághoz hiven maradnak meg az emlékezetben. Reméljük, hogy felhívásunk passzionátus lovasztiszteinknél a kellő visszhangot talál és még csak arra kérjük őket: terjesszék tisztársaik körében a felvetett eszmét, igyekezzenek azt népszerűvé tenni, hogy az anyag minél nagyobbá és ennek folytán megbízhatóbbá is váljék. Mindenki, ki kérésünknek eleget tesz, közérdekű dolgot teljesít és egyúttal hű lova szép teljesítményeinek kellő méltatását is elősegíti.

A zöld gyepek évkönyvei mily régóta megörökítették már a béke híres lovainak nevét; kétszeresen illő, hogy ilyen eljárás a lovak háborús teljesítményeit illetően is alkalmazást nyerjen. Tudjuk, hogy igazi sportférfiaink átérzik soraink igazságát és munkánkat kellő támogatásban fogják részesíteni, miért előre is legmelegebb köszönetet mondunk nekik.

Válaszok a »Társaság« szerkesztősége címére: Budapest, IV., Mária Valéria-utca, Ritz-szálloda, intéződé.

von Funcke Ottó „Feuertaufe“ nevű keletporoszországi félvér kancáján a namuri Stadion lovaglópályáján, ugratás közben.

Porosz tiszték egy namuri falkavadászaton: Átkelés a tavon.

KONSTANTIN KAPITÁNY.

Történet egy galíciai kisvárosból.

Írta LAKATOS LÁSZLÓ.

A kapitány keze, engedelmes, jól betanult gép módjára forgatta a kártyákat, a melyekkel még a vidéki orosz helyőrségek rettenetes, kínzó és lapos életében ösmerkedett meg. Ám néha az erőltetett időtöltés közben is valami lélekféle, valami szenvedelem szállta meg. Titkolt, gúnyos és vad örömet érzett, ha hajnal felé, a mikor megnevezhetetlen gondolatokkal távozott »haza«, a ház tulsó felébe, minden aznap pénzét a férjné tudhatta. Julia ilyenkor mindig haragudott. Fehér volt a haragtól és csak ujjhegyre adott kezét a kapitánynak. Nem értett a játékhoz, de megérezte, hogy a kapitány nem rendes uton veszíti el minden pénzét. Lovagiatlanak és inkorrektnek ítélte ezt. A kapitány gyermekes maliciája és az orvos suta öröme, a mivel gyanútlanul örült a nyert pénznek, egyformán úgy bántották, mint egy arculütés. Ilyenkor titokban mindig kilopta a pénz egy részét ura párnája alól és J* * városka szegényeinek ajándékozta azt.

Az estéken Julia rendesen egy keveset zongorázott, azután valami szerény kézimunkával foglalkozott. Gobelineket himzett. A himzés figuráit ő találta ki, titkos értelmét és jelentőségét e figuráknak csak ő ösmerte és a jó időkben, valahányszor egy-egy ilyen himzés elkészült, egy kedves könyvével együtt Bécsbe küldte az Anna-utcába, a hol egy könyvkötő beléjük öltöztette a könyveket. Sok könyve volt Juliának, a mit így öltöztetett föl és mi minden volt e könyvek kötésében, a melyek egy régi üveg-szekrény polcain pihentek drága varázslatban.

Egyik reggel, hogy a kapitány hazatért, pukkanásszerű zaj hallatszott a szomszédos utcák egyikéből. Kicsiny dörrenés volt és ez a hadfi, a ki napokig állta Ferenc József ágyuinak kemény, erős tűzét, most megrettent a kis pukkanástól. Már hónapok óta nem hallott ilyesmit és milyen kevéssé

illett most mindez életébe, ebbe a mostani életébe. Bár ne hallotta volna kivüle senkisémet és másnap reggelre letagadhatná önmaga előtt is.

De a hadnagyok egyike jelentést tett reggelre és három kozák megesküdtött, hogy valaki fegyvert süttött el a Rynek közelében, egy mellékutcában.

Rossz, kásás jegeseső szakadt ezen a délelőttön, a mikor Konstantin vizsgálatot tartott és ez érzékeny tisztnek ilyenkor különösen fáj minden. A levegő ólmos színe, a délelőtti alvatlanság, a nedvességnek a falakon is átszivárgó rossz szaga, a mely szinte a testét pácolta, most hallatlanul kizozta és bántotta őt. Ilyenkor rossznak és tisztátalannak érezte magát és a világot, fülledt volt és ingerült. Minden bántotta és eszébe jutott minden, a mi rossz, csuf, bántó vagy lealázó őt valaha is érte. Rossz tekintetek, bántó szavak, ha évek előtt érték is, most eleven erővel tépték agyvelejét, sérelmes helyzeteket az egykori valóság érzékelhető erejével látott és érzett át újra. Mint földből a férgeket, úgy huzta ki belőle az eső a kínzó gondolatokat és most eszébe jutott, hogy az estén Julia nem zongorázott és nem himzett gobelint, de Granichstaedtchen urral beszélt hosszasan a szoba sarkában. Kevés szavukat lehetett hallani, de halk hangjuk is hogyan illett egymáshoz, sokáig bucsuztak és Julia

arca is mintha ezen az estén át vette volna azt a megilletődést, a mely szinte jogtalanul ott diszlett mindig a jegybank helyi főnökének arcán, valahányszor az a hölgyel beszélt.

— Háboru, az háboru, — mondta magának Konstantin.

— Aljas vagyok, hitvány, — érezte nyomban és le akarta küzdeni a gondolatot, a mely mély szakadékként támadt benne.

— Nem...nem...ugykell lenni...katona vagyok...ki-ki ugy tesz, a hogyan tud...Én hódító katona vagyok, piszkosan ordinaré és az volna a hazugság, ha most más hangszert játszanék, mint az enyémet...Háboru, az háboru...

És már eskette is az éjszakai zajról a kozákokat, a kiknek arcába se tudott nézni az iszonyodástól.

Sípóss Antal kir. tanácsos, zeneszerző, a magyar zene fejlesztésének egyik kiváló munkása. Most ülte meg 80-ik születésnapját.

Schulek György cs. és kir. 10. huszárezredbeli hadnagy. Hősi halált halt az északi harctéren.

Brachfeld József dr. tüzérhadnagy, 14 havi harcéri szolgálat után mint ski-osztag oktató, egy hólavina által eltemetve, halálát lelta a Kárpátokban.

Moldován László hadnagy az 1. számú közös huszárezredben. Hősi magatartásáért a Signum laudis kitüntetést kapta.

— Tűszokat kell szedni, — adta ki aztán a parancsot (az első igazít, a mióta életre-halálra ura e városkának) ... tizet ... ötöt ... nem, elég lesz egy is ... Valakit az osztrák kormány bizalmi emberei közül ... A közigazgatás elmenekült ... a birák már Bécsben vannak ... a papokat nem bántom. Itt van egy hórihorgas piperkőc, a jegybank volt vezetője, Granichstaedtchen Ferdinánd.

A hadnagy, mint a cövek, úgy állt, mig engedelmesen vette a parancsot és önmagában boldog elégedettséggel ünnepelte a kapitányt, a ki — ime — erőt vesz belső érzésein és a legfelsőbb szolgálat érdekében őrizet alá veti még Granichstaedtchen urat, a bankembert is, a ki pedig nyilván egyik legjobb ausztriai barátja Konstantinnak.

Egy ur, a ki nem bátor, de a ki nem is fél.

Granichstaedtchen ur aggregényi életében keveset foglalkozott a bátorság és a félelem kérdéseivel. Mig Bécsben lakott, a világot egyetlen nyájas promenádnak tudta és vélte, a mikor pedig J * * *-be került, a távoli Galiciába, élete apró irodalmi és ruházkodási piperkőcségekben telt el. Szerette volna, ha a félszemü bérkocsist és a félszemü lovat valaha igazi magánfogattal cserélheti fel, tegező baráti viszonyba juthatna Arthur Schnitzlerrel, a kit hazája legkülömb írójának tartott vagy legalább Lehár Ferencsel és szerette volna, ha Julia ... Ám hogy az éjszaka — három kozák tanuvallomása szerint — fegyverlövés történt a Ryneken, Granichstaedtchen e dél-előttön megösmarkedhetett a bátorság és a félelem fogalmaival is.

Tudta, hogy az oroszok nem ritkán Szibériába küldik a tűszokat és bár fiatalabb korában heves rajongással volt a nagy Puskin iránt is, mint annyi más nagyság iránt is (a Galiciába sodródott bécsi ur, noha külső modorában gőgös volt, titokban mégis szeretett rajongani és úgy, olyan rendszeresen üzte ezt a kultuszt, mint a hogyan más ember hónap elsején a fix járandóságait veszi fel), mondom, Granichstaedtchen, noha fiatalabb korában heves rajongással volt a nagy Puskin iránt is, igen mérsékelt véleménnyel volt az orosz börtönök berendezéséről, a mi különben sem felelt meg az ő liberális érzületének. De szepegés nélkül indult el a nagy szuronyos kozák között, a kik egy

altiszt vezérletével a városházára vitték őt. Nem restelkedett, hogy e számára szokatlan escorte-tal kell végigrónia utcáit a városnak, a hol nemrégiben még ő igazgatta az állami pénzt is, de büszke sem volt mártiromságára, lélekben már Granichstaedtchen ur is elfogadta a háborut és annak szokatlan eseményeit és e pillanatban is csak annyi érdeklődéssel viseltetett sorsa iránt, a mennyivel a magunk sorsa iránt viseltetnünk nyugodtabb időben is természetes és kötelesség.

— Tudom, hogy miért történik, kiért, — éppen ennyit gondolt Granichstaedtchen és mélabusan sóhajtott el magában egy hölgy nevét.

A kapitány nem személyesen hallgatta ki Granichstaedtchent, a miből arra is lehet következtetni, hogy e találkozástól sokkal jobban félt ő, mint a jegybank J * * *-i fiókjának volt vezetője. Tudta, hogy Granichstaedtchen büszke és gőgös volna e találkozáson, melyen ő teljes hatalmu bíró és vádlott, a másik védtelen, de éppen ezért fölényes áldozat volna. A kapitánynak sok mindenért kedves volt, ha Granichstaedtchen megfosztatik az alkalomtól, hogy gőgös és büszke legyen és nyilván csak ezért nem ő maga hallgatta ki a bankembert, a kit tűszként kijelölt és elfogatott. De szigoruan megparancsolta a hadnagynak, a ki a kihallgatást vezette, hogy udvariasan bánjanak a tűszsal, egyelőre csak a városházán tartsák őt őrizetben és egyáltalán ne fosszák meg őt semmiféle kényelemtől, a mennyiben ezt új helyzete megengedi.

És miután ezt a parancsot kiadta, Konstantin már kevésbé volt elégtelen önmagával és alábbhagyott az idegesség is, a mivel egész délelőtt ajkát harapta, a mióta a bécsi urra vonatkozó parancsot kiadta.

(Folyt. köv.)

Alapítva 1862.

GUENDET CONSTANT

svájci órás

Budapest, IV., Kígyó-tér 5. szám.

Az órás szakmát felölölő összes zseb-, nipp-, fali- stb. órák raktára. :: :: ::

KARCSATTÓRÁK. JAVÍTÁSOK. KATONAÓRÁK.

DIVATLEVÉL.

Soha annyi sok és oly időszerűtlen vitatkozás divatról nem esett, mint éppen most. Hozzászól fű, fa; komoly napilapok egész hasábot szentelnek e kérdésnek, hozzá nem értő férfiak adják le véleményüket. Csupán mi, érdekeltek, mi nők hallgatunk és cselekszünk igazunk tudatában.

Divat mindig volt és mindaddig lesz, míg valami lángeszű feltaláló meg nem ajándékoz minket az elpusztíthatatlan anyaggal. De a meddig a ruha kopik és pótlásra szorul, e pótlásnak mindig az lesz a célja, hogy az új ruha szebb és jobb legyen az előzőnél. Kultura és megállás — két ellentétes pólus.

A mai divat, bárminő költekező hajlamu lenne, kénytelen számolni az adott viszonyokkal. Ezt bevalljuk nyíltan, szépitgetés nélkül. És büszkén, hogy ime vagyunk és gyarapszunk és meg tudunk állni a magunk lábán is. Jó munkát végzett a mi néhány divatvezető cégünk és az a pár, ki uttörőnek kezdte az idegenbejárást, nem majmolásra, de tanulmányozás céljából, most aratja, mit annakelőtte vetett.

Azt hiszem, helyes uton járok, ha ezen első legelsőjének az *Árvey-céget* nevezem. Akár így, akár úgy, mindenkor irányította és vezette a pesti divatot s bármikor bátran mernék rá hivatkozni. Ott jártamban meggyőződtem, hogy jelenleg merőben lehetetlen egyöntetű viseletről beszélni. Igazzá vált ama sokat gúnyolt divatmondás, hogy sűrűn viselik a kockást és a sávost, divatujdonság a pettyes és nincs divatosabb a simánál. Ez a közösség, mely nélkül mindennek dacára el nem képzelhető a divat — lényege az, hogy a nők átlaga magáévá tegye — ma a formában nyilatkozik meg. Az al alakja a bő harang. Majd mind-egyiknek szabása olyan, hogy már az öv alól ráncban buvik ki, mintha csak behuzva volna, holott ha próbára tennők, egész simára le lehetne fektetni.

Van vagy hat méter terjedelme az ilyen jól kifejlett szoknyának. Az *Árvey-cégnek* büszkesége az a finom anyag, mely megbirja a sok dudort és még csak nevetségessé sem tesz. A kabát övbe futó, hajtókás, a gallér többnyire kerek, a háton mélyen fekvő. Az öv

alatt a szoknyát sokráncu, bő, zsebbel vagy hasonló díszrel ellátott kabátrész fűdi.

A kosztüm leggyakrabban komplett, azaz három részből áll, tehát igen gazdaságos viselet, mivel egy másik ruhát pótol. Például így: pepita alj, ugyancsak ebből az anyagból hozzávaló suszterkötény, melyből fehér bluz buvik ki mindenfelől, fekete taffta nyakkendő. Ezenfelül ugyancsak pepita kelme kabát, körülbelül a fentemlített zsánerben.

A mennyiben divatszínről szólhatok, a nélkül, hogy saját írással ellentmondásba jutnék. konstátalom, hogy az *Árvey*-műhelyből jelenleg nagyrészt kockás öltözék kerül ki. Nem kizárólag pepita, bár ebben is elég szín- és nagyságváltozást produkált a szövőipar.

Nem tudom, mit hoz a nyár, vagy ha nagyon is reánk tavaszodik, talán már május hava is. De hogy az idei divatot a kockás harangozza be, szembeötlő. Nemcsak az utcai ruha, a taffta-toalett is sokszor »kárós«, a hogy régente hívták. Nem mondom, hogy éppen csakis az, hisz nem mindenki kedveli a fejtől talpig sakk-táblát. De a sötét taffta-kabát, vagy lebenyes, öves derék, kockás aljjal, oly kedves és előnyös viselet, hogy bizonyára meggyőzi az utolsó kételkedőt is.

Ennyit izelítőül a tavaszi idényről. Első szavam, de nem utolsó, mert bizonyára még sok szó fog esni a divatról, eme fontos társadalmi és gazdasági tényezőről, mely hogy pengő pénzben mit tesz az állam életében, nemrég nálam illetékesebb fórum világosan beszélő számadatokkal állapította meg.

A divat úr maradt a világháboru káoszában is és helytelenség volna zsarnoksága ellen panaszkodni. Lucullus ebéde, Vjtellius

dőzsölése visszatetszést szülhet ilyen komoly időben, de a mosolygó divat, még ha kacér is egy kicsit, a legbájosabb tirannus és az asszony nem vétkezik, ha fejet hajt előtte. Az idő, a korszellem amugy is gátat vet minden esztelen túlzásnak, de Éva hiúságának nincs bőjtje és kár is lenne ezen a téren az aszkézis. A lemondás, az elbúsulás sötét árnyékot vetne az élet másik oldalára és ez nemcsak sötét lenne, hanem nagyon vigasztalan... *Mariska.*

Árvey János és Tsa

cs. és kir. udvari szállítók műterméből.

Kitüntetett oroszok csoportja: Egy foglyul ejtett orosz tiszt felvétele. Putnoky László tüzérhadnagy háborus gyűjteményéből.

Jótekonyság.

Az orosz betörés által sujtott sárosi népet segítő bizottság, mely az ellenség kitakarodása óta pihenést nem ismerő munkával állott a felvidék fölsegítésének szolgálatába, jótekonny programjába tudvalevően egy nagyszabású emlékalbum kiadását is fölvetette. A *Sárosi Emlékalbum* a bizottság szerkesztésében már e héten megjelenik és mind tartalmában, mind külsejével méltó lesz a szép célhoz, a melyet szolgál. Szövegrészét az író- és művészvilág jelesei és politikai életünk kitűnőségei irták, illusztrációi pedig egytől-egyig művészi képek és a hadvezetőség engedelmével közvetlenül az oroszok kitakarodása után készült harctéri fölvételek és a kárpáti küzdelemre vonatkozó egyéb érdekes fotográfiák, melyek közt több finom kivitelű, színes műmelléklet is akad. A *Sárosi Emlékalbum*, melynek egész jövedelme jótekonny célra jut, minden könyvkereskedésben kapható. Ára hat korona.

*

Fényes, előkelő közönség, tiszta művészet, jó szívek lelkesedése: ez volt a képe *Kálmán Gusztávné, Berzeviczy Albertné és Radvánszky Antalné* báróné március 9-iki délutánjának. A *Dunapalota*-ra magyarosított Ritz nagyterme zsufozásig megtelt gyönyörű hallgatósággal; Budapest legszebb asszonyai voltak ott, a kiket még szebbé tett a nemes szándék, a mellyel a háboru rokkantjainak segítésére egybesereglettek. És ott volt Augusztia főhercegasszony is, a ki sehonnan sem hiányzik, a hol a szép és jó oltára áll és agg királyunk unokája volt ezuttal is fókusa minden jó szívek igyekezetének ezen a koratavaszi délutánon.

Mert forró siker volt; Dohnányi Ernő, Baán Achillesné, Varsányi Irén, Galafres Elza és Csillag Teréz parádés műsor keretében váltották föl egymást a pódiumon s minden szám nyomában felzugott a lelkes taps és ez a kényes izlésű közönség is érezhette, hogy ezuttal többet kapott a jótekonny esték átlagos programjánál. A főhercegasszony szemmeláthatóan élvezte a műsor egyes számain és valamennyi szereplő művészhez volt néhány kedves, elismerő szava.

Mint már a multkor említettük, a három rendező dáma rövid időn belül új műsorral óhajtja megismételni a szépen sikerült művésztét, a minek szívből örülhetnek közönség és rokkantak egyaránt.

*

Ma minden a jótekonny jegyében történik és ennek a szolgálatába állítottak egy kedves, szép jubileumot is. *Siposs Antal* nyolcvanadik születésnapját. Nem itt a helye, hogy az ősz mester hervadhatatlan érdemeit méltassuk, de azért nem mulaszthatjuk el, hogy hálás tisztelettel köszöntsük Liszt Ferenc öreg barátját, generációk lelkes mesterét. Tisztelői és barátai művészi hangverseny keretében március 29-én a Dunapalota-szállóban hódolnak Siposs Antalnak s e szép ünnep hatvan háziasszonyból álló lelkes gárdája mellett a védőséget *Zichy Géza gróf, Dégenfeld Lajos gróf, Lukács György, Bárczy István és Walter Gyula* vállalták el. A közreműködők névsorában találjuk Kubelik Jánt, Márkus Lilit, a Góth-párt, Tarnay Alajost és Matuska Miklóst, Anthesz jeles tehetségű fiatal tanítványát. A rendezőség élén Lukács Perényi bárónő, Barkóczy Ilona bárónő, Krisztinkovics Béláné és Velics Antalné buzgólkodnak.

Szerkesztői üzenetek.

— *Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség.* —

Lázár Ernő annak közlésére kért föl bennünket, hogy a mult számunkban közölt wolhyniai szarvas *saárdi Székely Tibor huszárfőhadnagy fölvétele*, a ki az ő közvetítésével küldte be lapunknak a szép fotografiát. — *Isten kertje.* Közöljük, de türelmet kérünk. — *A vég.* Alkalmadtán sorra kerül. — *Chopin-preludium.* A közölhetők közé soroztuk. — *D. Gy. Sárd.* Sem a vers, sem a gondolatok nem ütnek meg a mértéket. Tud ön jobbat is, szebbet is. — *L. Gy. Emberek, a melyek?* . . . Még gondolatnak is borzasztó. — *Egy római ifju leveléből.* Öntől különbet várunk. — *Tavaszi napsugár.* Dilettáns, terjengős és naiv. — *Kárpátudulás.* Sz. G. Versei hazafias szív megnyilatkozása, de ez nem elég arra, hogy közölhessük. — *T. K. H. Annyira túl vagyunk halmozva kézírral, hogy egyelőre nem ígérhetjük.* — *Lorándy Loránd.* Egyelőre érje be a zsúrok zártkörű közönségével. A nyilvánosság számára még izmosodnia kell. — *Ór a Dnyeszter mentén.* Nem közölhető. — *V. J. Szép,* de nekünk szebbre van szükségünk. — *Több érdeklődőnek.* A kolozsvári kiállításra amatőr-olvasóink szép számmal több száz képet küldöttek be, s így A Társaság kollekciója igazán méltó helyet fog elfoglalni a kiállításon. A kiállítás megnyitása vasárnap, 19-én lesz Kolozsvárott. — *Katalin.* A sinaiai kastélynak vadászlak jellege van. Tornyos alakja s még inkább a körülötte emelkedő sűrű fenyves, a kövek közt zuhogó patak, az egyszerűségéből ki nem vetkőztetett természet s a fölötte emelkedő hófödte hegyek szolgálnak hozzá stilszerű keretül. Bensejében a nagy terem — sötét faburkolattal bélelve — s több kisebb helyiség vadállatok fejeivel és fegyverekkel van díszítve. De azért az épület fényesebb, mint a vadászkastélyok rendesen. A boldogult királyné lakosztályában legérdekesebb a zeneterem, melynek falait Carmen Sylva dalaiból és meséiből vett alakok díszítik. A legmagasabb torony tetején van az ivószoba, ősrégi német divat szerint, falain, asztalain és székeken német jellegű. — *F. J. 1861.* szeptember 10-én született Szombathelyen és 1882. június 7-én ment férjhez. — *Lenauból.* A búskomor költő sötét fantáziája sehogysem tükrözik vissza a bágadt, halvány sorokból.

Felelős szerkesztő: DOBAY ISTVÁN dr.

Főmunkatárs: NÁDASDI BAÁN ACHILLES dr.

Laptulajdonos: DOBAY ISTVÁN és SZÉNÁSY SÁNDOR DR.

BRACHFELD F.

Ő cs. és apost. kir. felsége kamarái szállítója
Csász. és kir. udvari szállító

Tábori fehérművek és esőkabátok.

Féregóvó selyemingek és alsóruházat.
Tricot alsóruházat és gyapjuharisnyák.

Uri téli ruházat, téli kabátok, bundák mérték után.
Budapest, Dorottya-u. 1. Gizella-tér sarok.

A délnyugati harctérről: Rejtett municiósraktár a doberdói fensíkon.

Urmánczy Nándorné Szakácskönyve

Az uri világ izlése.

A könyv ára kötve 3 kor. 60 fillér.

A szerző könyvének tiszta jövedelmét a háboru árvái felsegítésére
:: :: fordítja. :: ::

Eltér minden eddigi sablonos rendszertől. A mai viszonyokhoz alkalmazkodik. Közel 500 eredeti, praktikus étel receptjét maga próbálta ki és a ki utána csinálja, biztosra mehet.
Főszempontjai: Takarékoság, izletesség, egészség.
Kiállítása igazán művészi. Címfődelét **Glatter Gyula** festőművész rajzolta. :: Megrendelhető: **A Társaság** kiadóhivatalánál Budapest, Ritz-szálló. :: ::

Asszonyokat érdeklő könyv!

Ára **A NŐI DIVAT MŰVÉSZETE**
3
korona. **IRTA IFJ. GONDA BÉLA**

Megrendelhető A Társaság kiadóhivatalában.

Most jelent meg! Szabó István háborus könyve

A KÁRPÁTI HÓ.

Egy katona feljegyzéseiben a csodásan hősi harcok névtelen magyarjainak emléke. A kötetet **Haranghy Jenő** iparművész címképe díszíti.

2.50 fillérért megrendelhető „A Társaság” kiadóhivatalában.

Kardos Rózsi és Juci
fényképészeti műterme **Budapest**

Telefon: 105—80.

IV., Váci-utca 11/b.

Az előkelő vadász-
társaság lapja a

„NIMRÓD”

:: :: képes vadászujság :: ::
Szerkeszti: **Lovag Kerpely Béla.**
Megjelenik minden hó 1., 10. és 20.-án.

Állandó melléklete az „A Vadász-cb”, képes vadászbtenyésztési szaklap. — Mindkét lap előfizetési ára egész évre 12 K, félévre 6 K, negyedévre 3 K. — **Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal.** Budapest, IV., Egyetem-utca 4. (Franklin Társulat.)

Fizessen elő fronton levő vadászhoz tartozói részére!

Wer sich für
**Reit- und
Fahrsport**
und
Pferdezucht
interessiert,

lese die illustrierte Sportwochenschrift

„Sankt Georg”

Bezugspreis für 1/4 Jahr M. 6.—

:: Probehefte kostenlos. ::

Verlag Sankt Georg G. m. B. H. Berlin W. 35.